

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

V. Resolutiones circa quintum Decalogi præceptum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

Resolutiones circa V. Decal. Præcept.

i. **Q**VAERO: De quibus interrogandum
sint pœnitentes circa Præcept.
Resp. 1. An pugnaverint, vel alios
pugnam excitaverint? 2. An occiderint
vel voluntatem occidendi habuerint
quanto tempore durarit, an frequen-
ter renovata fuerit? 3. An familiari-
percutiendo crudeliter quis tractarit
4. An grave malum minatus alicui fu-
erit? 5. An grave malum corporis vel
nimæ ex vindicta desiderarit, vel im-
precatus sit? Denique de odio, ira, ini-
micitia hic interrogandi sunt.

2. **Q**UAERO, Quando homicidium ex-
cusetur à peccato? Resp. varios casus re-
censeri? aliquot frequentiores hic re-
memorabimus, ex quibus de cæteris
judicandum.

1. *Casus*: Licet occidere alterum in
vitæ suæ defensionem, si fiat cum mo-
deramine inculpatae tutelæ; hoc est, cum
ea moderatione sine qua injuriâ arcere
non potest. Ex. gr. Tu me aggredieris,
nec vitam possum defendere, nisi te

occi

occidendo: tunc mihi id licitum. Si autē me percussisti, & fugis, nec mihi jam periculum vitæ est; non possum te insequi & occidere; quia excedo moderamen inculpatæ tutelæ, nec tunc tam defensio censetur; quàm ultio.

2. Si accedis ad me feriendum, nec possum evadere, nisi fugiā, aut te præveniam; non teneor fugere, si mihi inde periculum ignominia, sed possum te prævenire, nec teneor expectare donec percutias. Idem dicendum; licet necdum accedas, sed tamen instructus sis ad me invadendum, nec possum evadere nisi præveniam. Exemplum dari solet de marito qui pugionem condidit sub cervicali, & omnia ostia concludit, ut uxore interficiat, illa potest prævenire, si aliter nequit evadere.

3. Si per famulum vel sicarium staveris me occidere, nec spes sit evadēdi nisi te occidam, possum id peragere: quia parum est quod per te vel per alium me invadere pares. Imò si conjuraveris in necem meam, & continuo insidieris vitæ meæ, nec alia via super-

fit mihi evadendi, possum te præveneré, quia non teneor continuò me concludere domi, cur in exteram regionem abire. Unde tunc censetur potius defensio, quàm aggressio, maxime si monitus fuit is qui conjurabat aut insidiabatur, ut desisteret. Nam & in foro externo, si occisus minatus erat mortem occidenti, & erat consuetus minas suas exequi, excusabitur occidens, ut tradit. *Navar. c. 15. n. 3.*

4. Si falsis criminationibus per testes subornatos vitam meam impetis in iudicio, nec aliter valeam evadere tuum falsum testimonium, periculum vitæ meæ inducens, multi putant posse tibi à me mortem inferri; est enim non tam invasio, quàm defensio. Pro hac sententia citatur *Bannez 22. q. 64. a. 7. dub. 7. Pet. Navarr. Cajet. & alii.*

3. *QUAERO.* An propter defensionem honoris sui possit quis alium licitè interficere? *Resp.* Quibusdam casibus id licitum esse.

1. *Casus.* Est certus, pro defensione pudicitiae & honoris licere mulieri,

add.

adolescenti, virgini, in vasorem occidere, si aliter evadere nequit.

2. Viro honorato licet occidere in vasorem, qui fustem vel alapam nititur impingere, ut ignominiam inferat posito quod aliter hæc ignominia vitari nequit Ita *Less. cum multis, lib. 2. c. 9. dub. II.*

Hoc verum esse potest quandoque in Nobilibus. in Militibus maximè Officiatis, & similibus, quia apud illos pluris longè æstimatur honor, quam damnum grave in bonis tēporalibus; unde si licet defendere sua bona temporalia etiam occidendo furē, ut mox dicemus, quidni etiam ad defendendum honorem pluris æstimatum.

3. Ob eandem rationem, multi putant virum nobilem, vel honoratum, contumelia atroci affectum, vel injuria, puta alapâ percussum, etiamsi qui percussit fugiat, posse insequi, & tantum verberum vel vulnerum infligere quantum necessarium putatur ad honorem recuperandum. *Navar. c. 15. n.*

4. *Henriquet, & alii.*

Nota hæc vix habere locum in Ecclesiasticis, aut Religiosis, quia illi potius laudi est, quam ignominia, non repercutere, sed pati. Immò hi tenentur ex charitate fugere, quando ab aliis immineret ipsis periculum vitæ, fugâ possint periculum evadere; aliter verò non tenentur quibus ignominia verteretur. Nec refert quod vita alterius & salus præferenda ab omnibus videatur honori, vel bonis aliis; quod id non est necesse, quando quis eam malitia periculo exponit, sicut fit a injustè alium invadente,

4. Si quis criminationibus falsis apud Principem, Judicem, vel viros honoratos famam alterius auferre nititur, nec alia ratione quis possit damnum illud famæ advertere, existimat *D. Bannez* cum quibusdam, morte alterius id posse. Sed in praxi id improbari solet, & vix locum habere potest. Nam vel fama jam est ablata, & sic per mortem infamantis non restituetur, vel non est ablata, & tunc ferè contingit alia via posse impediri ejus abolitionem.

tionem. Per hæc etiam cædibus occultis via aperiretur in Repul. Ita Less. lib. 2. c. 9. dub. 12. & alii.

4. **QUAERO** An quando quis provocatur ad duellum, & nisi acceptet, ignavus reputabitur, nec ullam promotionem militare spectare potest, immò si sit Capitaneus, vel in militia officiarus, milites tamquam ignavo & vili nolent obedire, denique coram Nobilibus ignominia notabitur; nec audebit coram illis comparere sine dedecoris nota: An, inquam, his positis, possit acceptare? Videtur quibusdam probabilis sententia affirmans, ob rationes sequentes:

1. Ratio est, quia talis provocans est invalor honoris alterius, & moraliter loquendo non potest aliter suum conservare honorem nisi acceptando.

2. Quia quando quis injuste invaditur, non tenetur fugere, si fuga sit ignominiosa. At non minus est ignominiosum in casibus dictis respuere duellum: cum revera passim dedecus gravissimum sit apud Nobiles, aestimeturque magis: quam bonorum fortunæ amissionem.

fio: immò quàm ipsa mors; erga ta
dedecus ei licet repellere.

3. Quia saltem licebit acceptare no
animo provocantem interficiendi, si
comparendi in loco, ne famam stren
viri, æquè charam Nobilibus ac
ipsa vita, amittat. Quod si provocat
invaserit, provocatus statuit se defen
dere cum debito moderamine.

4. Quia acceptare & comparere
tali loco non videtur intrinsecè ma
lum, sed indifferens cùm possit bene
& malè fieri; ergo cùm justa causa sub
est, nempe conservatio honoris, pote
rit licitum esse.

5. Quia quando est necesse ad vita
defensionē, licet acceptare vel offerre
duellum. Ex g. Si te inimicus armatus
inermem reperiens, permittat ibi ar
ma, ut militariter te occidat, vel si ro
ges, ut arma tibi permittat, id licet tibi
ibi, quia est defensio: quidni & hic co
fit defensio honoris tui, nec aliter pos
sis? Hæ rationes ex *Lessi. & Filiucio de*
ducuntur; & his rationibus (testis est
Filiuc. & Bannez 2. 2. q. 64. ar. 2. dub.)

& San-

Sanchez de preceptis l. 2. c. 39. (aliqui
eam tenent ut probabilem.

Sed quoniã Ecclesia universim du-
ella gravissimis sub censuris prohibet,
sententia ista nõ judicatur secuta, nec
facile sequenda; quamvis Nobiles mul-
tum soleant has rationes amplificare
& ponderare. Atque utinam pondus
istud foret in statera & siclo Sanctua-
rii, & non in statera & siclo fallacis
sæculi. Itaque honor videtur conser-
vari in tali provocatione, si dicat pro-
vocatus, se ad id paratum, si decreta
Ecclesiæ & Principum id permetteret,
idque ostensurum quid possit, si non
proditoriè, sed palam aggrediatur,
quocumque loco vel oportunitate.

Sed de duello fusè egi in *Candelabr.*
Myst. Tract. 5. in Resolut. de Pœnitent. c.
5. Item invenies Bullam *Clem. 8.* cõtra
duellantes, in *Horto Past. in V. Precept.*
Decalogi.

5. *QUAERO. An liceat furem occide-
re ad defendendum res suas? Resp. Ex
communi sententia id licere, si res sit
magni momenti, nec spes sit aliter re-*

cuperandi. Si enim est pravi momenti, non videtur concessum jus defensionis cum tanto alterius malo, Si etiam res sublatâ fur fugiat, & per Judicem vel alio modo possit res facile recuperari, esset contra charitatem per rei defensione occidere. Ex his reflo-
yuntur casus sequentes.

1. *Casus.* Si nitatur quis furari, ego furtum impedire: tali possum vim vi repellere: uti qualis necesse est ut res salva maneat: licet per Judicem possem recuperare. Quia ratio dicit, ut non patiar res meas in mea presentia abripi, dicitur ut tantæ improbitati resistam vim vi repellendo.

2. Si fugiat cum re mea, possum inferre vim vi repellendo, qui & ferire, imò bombardâ illum perire. Ex gr. fugit cum equo meo.

3. Si res mea certo loco posita est, & quis injuste & vi me impediatur ingredi, possum vim vi repellere, si Judex non adsit cujus operam possum.

4. Si conjuraveris in mea damna, vel iniquè impediatis meos credito-
res.

res, ne mihi satisfaciant; vel falsâ ac-
cusatione & testimonio falso me co-
neris fortunis evertere, nec alia ratio
impediendi suppetat, possum nece tuâ
Less. lib. 2. c. 9. dub. II. In praxi autem
vix casus videtur occurrere, ut alia
via non possit huic malo occurrî.

5. Si malefica vel saga positis certis
signis per dæmonē continuò noceat,
vel bonis meis, vel animalibus meis,
vel sanitati meæ aut meorum: Si aliud
remedium non suppetat, possum co-
gere verberibus, ut ab injuriâ cesset;
si certo cõstet illam esse mali auctorē;
quia est hic quoddam jus defensionis.

6. *QUAERO. Ut rum pro defensione al-
terius vel rerum ejus, liceat invasorem
occidere? R. I.* nos posse vitam proximi;
si injustè impetitur à privato, tueri e-
tiam cum illius interfectione, si aliter
fieri nequit. Idem dicendum de hono-
re, pudicitia, & fortunis, si sit sangui-
ne junctus, vel nostram opem expo-
scat. Injuria enim quæ fit personæ no-
bis conjunctæ, in nos redundat. *Resp.*
2. Nemo tenetur tueri vitam hominis

privati cum probabili periculo vite
 suæ. Immò nemo tenetur, quando non
 potest sine occisione inuasoris, qui
 nec propriam vitam tenetur tueri pe
 mortem alterius. Qui verò non de
 fendit vitam alterius, vel ejus facultate
 tes, cum commodè possit, mortaliter
 peccat contra charitatem. Illi verò et
 iam peccant contra justitiam, qui ei
 officio tenentur, ut Judices, Magistra
 tus, Principes, & hi tenentur ad restitu
 tionem, si commodè defendere possunt
 sint, & non faciant. Non tamen tenen
 tur vitam privati defendere cum pe
 riculo vitæ, sed pro bono publico illam
 tenentur exponere. Ex.gr. Tenentur
 hostes Reipublicæ & latrones è medio
 tollere, causam autem particularis
 alicujus non tenentur cum tali
 li discrimine tueri, Propriè enim & di
 recte sunt custodes boni publici, & ob
 ficium publicum ad id eos obligat.

7. *QUAERO. An homicidium casuale
 sit peccatum?* Resp. illud quod omnino
 casu fit, non esse peccatum, posse, ta
 men esse casuale, taliter quod in se nõ
 sit

fit voluntarium, in causa tamen censeatur volitum. Debet autem causa esse quodammodo efficax, ita ut ex illa soleat talis effectus sequi ut censeatur quid in causa volitum: si enim conjungatur per accidens, tunc non censebitur volitum in tali causa. Hinc resolvuntur casus sequentes.

1. *Casus*: Si alicui infixisti vulnus non lethale, sed mors secuta est; vel malitia, vel gravi negligentia medici, aut ipsius temeritate læsi, non censearis homicida; nec ut talis teneris ad restitutionem, sed ut vulnerans teneris compensare damnum, secundum qualitatem vulneris.

2. Reparans domum tuam, lapides & ligna dejicis in plateam, & casu transeuntem hominem occidis, censearis homicidii reus, si non præcavisti, & præmonuisti, nullamque diligentiam feceris. Ratio est: quia actio ista periculosa erat, & tenebaris diligentiam adhibere, alioqui vulnus vel mors inde secuta tibi in causa censeatur voluntaria.

3. Jacularis ad scopum, vel etiam ad feras, circa locum ubi transitus est communis nec adhibes omnimodam diligentiam, & cautionem: certè si quis transiens lædatur, tibi imputatur & illa læsio à te volita indirectè sive in causa censetur; quia actio illa erat periculosa, ex qua similes effectus sequi nati sunt.

4. Si sufficientem adhibuisti cautionem ne ex actione tua quis incommodum acciperet, tunc etiam si forte secuta sit mors alicujus, non tibi censetur voluntaria; quia licet actio fuerit periculosa, periculum tamen censetur absterxisse diligentia. Ex.gr. Tu das operam venationi, & advigilas ne quis fortè lædatur; casu autem crepuit bombardam, aut homo ferina pelle reclusus te decipit, non erit tibi mors illius imputanda; Et id verum est sive licita sit venatio, sive illicita; puta si Sacerdoti vel Religioso id contigerit. Quia licet peccet venando, non tamen peccasse censetur homicidii peccato.

§. Sacer-

¶ Sacerdos peritus Chirurgiæ incidit apostema, & monet ægrum ne se committat aëri, ille verò confert se ad messem, hinc corripitur febris & moritur. Illa mors non imputatur Sacerdoti, nec fit irregularis; quia fortè licet peccaret sese miscendo in Chirurgia, si tamen securus est artis præscriptum, mors ex alterius negligentia subsequens non censetur ei voluntaria, nõ plusquã laico alteri qui idẽ fecisset.

8. *QUAERO. An liceat quandoque seipsum interficere?* Resp. non licere directè & ex intentione. Indirectè tamen & per accidens, quando iusta causa subest, licet aliquid facere vel omittere, unde certò scitur mors secutura. Ratio est, quia non est prohibitũ homini ne vitam suam unquam periculo exponat, sed tantum ne absque causa exponat, & velut ex intentione illam quasi exosam auferat. Hinc resolvuntur casus seq.

Casus 1. Potest quis servire infectis peste, etiamsi putet se inficiendum & mortem obiturum.

2. Potest miles imò tenetur, non deserere stationem, licet certus sit se occidendum.

3. Potest quis inijcere ignem in pulverem tormentarium ad evertendam turrim hostilem, etiamsi certus sit se quoque mox dissipandum.

4. Possunt milites navales, ne ipsi & navis in potestatem veniant hostium, in mare se dejicere, ignemque in navem inijcere, licet certissimæ mortis periculo se exponant. Similes casus sunt quotidiani in bellis.

9. *QUAERO.* An quandoque licitum sit se mutilare? *Resp.* id licitum esse, quando id judicatur necessarium ad corporis necessitatem, v.g. si cancer membrum occuparit; si vipera morderit, nec aliud sit remedium. Imò adverte quod homo teneatur permittere sibi membrum secari, si Medici judicent necessarium, nec magni dolores perferendi sint; quia tenetur vitæ suæ periclitanti mediis ordinariis non admodum difficilibus opitulari. Ingentes tamen cruciatus non tenetur

per

permittere, nec ad hoc potest cogi, non enim quis tenetur tanto cum cruciatu vitam conservare, incerto maximè eventu.

10. *QUAERO. An optare sibi mortem, sit peccatum mortale?* Resp. voluntariè sibi optare ex desperatione, vel impatientia gravi tamquam malum, sine dubio esse peccatum mortale. Optare autem sibi mortem ad finiendas ærumnas ex tædio aliquo vitæ miserabilis, non est mortale; maximè si id quis committat voluntati divinæ: imò non est quandoque peccatum. Sic sæpe miserabiles personæ, vel ægritudine afflictæ optant ut Deus eos ex hoc mundo eripiat sine peccato. Sic & aliis mortem optare quandoque licet ex causa aliqua, non ex vindicta aut odium tamen committendo divino beneplacito. Sicut enim gaudere possumus de morte alterius, non tamquam de ejus malo, sed quia per illam a variis afflictionibus est liberatus: sic & ob eandem causam optare licet, ut tamè obviat inculpate. Sic Matres quandoque

doque, aut Parentes pro lib. onerari, optant aliquas ex illis defectuosas, mæcas, claudas, aut aliter affictas, morti sibi eripi; tum ut hæ his eripiantur ærumnis, & pauperie secutura, tum ut ipsi exonerentur ab eis tanta eum difficultate alendis.

II. *QUAERO. Alicui minas intentatis quale peccatum sit Resp.* si malum comminatum est grave & injustum, & proveniat ex voluntate ultionis, peccatum est mortale. Si verò justum est licet quis comminando nimis irascendatur, ordinariè est veniale. Si denique peccatur ex fictione, v. g. si quis minatur solo verbo, animo non exequendi, sed ad terrendum delinquentem, peccatum est etiam veniale mendacii officiosi; nec erit mortale, nisi aliunde grave aliquod incommodum ex minis intentatis proveniret.

12. *QUAERO Quale peccatum sit procurare abortum? Resp.* Ex proposito id facere peccatum esse mortale; & si fœtus sit animatus, esse verum homicidium; si autem inanimatus, esse simile

simile peccatum, quale esset procura-
 tiopollutionis voluntaria. Est autem
 fœtus animatus; secundum aliquos,
 die quadragesimo à conceptu si sit
 mas, si fœmina die octuagesimo; sed
 alii verius putant, fœtum animari sta-
 tim ac formatus est: formationem au-
 tem absolvi docet *Hyproc. l. de nat. fœt.*
 masculi quidem aliquando die trige-
 simo, aliquando trigesimo quinto ali-
 quando quadragesimo, aliquando qua-
 dragesimo quinto. Fœminæ verò nunc
 trigesimo quinto, nunc quadragesi-
 mo, nunc quadragesimo quinto, nunc
 quinquagesimo. Resp. 2. Si absque
 proposito abortus, fit aliquid à mulie-
 re, vel ab alio, quo tali periculo pro-
 babiliter exponitur, etiam peccatum
 mortale incurritur. Ex. gr. Potest esse
 peccatum mortale, gravi nimium o-
 neri humeros supponere, immodera-
 tis laboribus sese divexare, imò ut ali-
 qui addunt, immoderatis tripudiis &
 saltationibus se defatigare. De abor-
 tu dixi in *myst. Candelab.* agens de ca-
 sibus reservatis, *Tract. 5.*

13. *QUAERO. An si Mater sit in periculo, liceat præbere pharmacum, quo proles putetur moritura?* *RI. 1.* Non licet ei eo animo præbere, ut faciat prole abortum, sive antè, sive post animationem; quia numquam licet directè intendere, vel procurare abortum non plusquam liceret procurare & intendere pollutionem ob sanitatem. Sed tamen non superfit aliud remedium periculosè laboranti, potest præbere pharmacum directè tendens in curationem, etiamsi putetur abortio secutura, modo proles nondum sit animata. Quia tunc censetur solum permissa abortio; non procurata: supervenit enim præter intentionem. Mater jure suo utente, cum habeat jus ad utendum remediis vitæ suæ necessariis. Simile est si quis ob sanitatem deberet quibusdam medicamentis vel cibis, ex quibus pollutio putaretur secutura, quam tamen non intendere: censetur solum tunc permissa & per accidens superveniens.

Resp. 2. Si proles sit animata, non

licet

licet præbere Matri medicamentum cum notabili periculo prolis, si certū erat vel valde probabile prolem alias vivam edendam. Ita *Navar. Less.* & alii contra *Cordubam & Lopez.* Ratio est, quia quilibet tenetur præferre salutem æternam proximi, vitæ suæ corporali, & hanc pro illa exponere: ergo ad hoc tenetur Mater, abstinendo à medicamento, ut possit proles ad Baptisimum servari. Si tamen esset valde probabile non adhibito remedio utrumque moriturum, & illo adhibito Matrem servari posse; tunc licet.

14. *QUAERO Qualiter peccet Mater infantulum in lecto secum collocatum dormiendo opprimens?* R. de hac re fuisse à nobis resolutum esse, *Tract. 5. de Pœnit. in Candelab. myst.* Vide ibi dicta Casu decimo reservato.

15. *QUAERO. Ad quam restitutionem teneatur homicida?* Resp. teneri ad expensas factas in curationem vulnerati. Teneri etiam ad lucrum quod facturum erat, si quantum lucrum valebat, si quæstum aliquo officio

ficio

ficio vel artificio faciebat: illa tamen detrahi possunt, quæ ipse consumeret solebat: hæc autem æstimatio lucri cum ignoretur quamdiu victurus foret, secundum Prudentum iudicium facienda est.

Quæres, si homicida moriatur, teneantur hæredes ex ejus bonis? Resp. teneri, quia cum succedant in locum ejus, & in bona & jura, etiam in obligationes ad quas tenebatur ex justitia & licet lis in foro exteriori super hoc non esset contestata (quod aliqui videntur requirere) id tamen nihil refert ad obligationem coram Deo & conscientia.

16. *QUAERO. An occisor teneatur creditoribus qui per id sunt impediti ne solutionem accipiant? Resp. ex communi sententia & praxi non teneri, quandoquidem satisfaciatur hæredibus pro spe lucri quod facturus erat, jam in hæredes translata censetur obligatio ut ab eis solutionem petant.*

Quæres, an aliquid restituere teneatur pro expensis funeris? Resp. non tenetur

neri, quia etiam si morte naturali ob-
iisset, nihilominus hæ expensæ fieri
debuissent. Unde per occasionem nil
damni est ex hac parte illatū; nisi forte
ex acceleratione, eo quod citius sum-
ptus isti fieri debuerunt, sed hoc exi-
gui est momenti. Quod si forte in lo-
co occisus sit ubi majores sumptus
quā domi fieri debuerunt, poterit hoc
inter damna emergentia æstimari.

*Quæres iterum: Utrum animæ occi-
si aliquid sit restituendum? Resp, ex
justitia nihil illi deberi, ex æquitate
tamen & salubri consilio, homicidæ
imponi orationes, Missas, eleemosy-
nas, pro anima defuncti.*

17. *QUAERO, Quando rixa sit pecca-
tum mortale? R. Rixam vocari, quan-
do aliqui se invicē percutiunt aucto-
ritate privatâ; & hæc etiam hoc præ-
cepto prohibetur.*

Est autem illa ordinarie peccatum
mortale in invadente: quia contra cha-
ritatem proximo nata est nocumen-
tum inferre. In defendente autem po-
test esse nullum, si se defendit animo
repel-

repellendi allatam injuriam cum debito moderamine; erit autem veniale si paululū excedit moderamen. Quod si verò obfirmato animo insurgit quia adversus impugnantem, vel ei inferat gravem læsionem & notabile nocuummentum, tunc vindicta est & mortale peccatum,

18. *QUAERO. Quid dicendum de rixis puerorum, vel adolescentulorum factis se invicem percutientium?* Resp. hoc ordinariè non peccare nisi venialiter quia leviter faciunt & ex parvo odio. Ita *Binsfeld. part. 2. c. II.* Nec displicet opinio *Soti*, quam approbat *Em. S. V. Excommunicatio*, Clericos pueros se invicem percutientes usque ad sanguinis è naribus effusionem, etiam in Ecclesia, non esse excommunicatos. Certè, inquit *S. A.*, tales non absolute, sed castigatione sunt purgandi. Iamquàm quidam existimant ante annum pubertatis censuras non obligare. *S. A. in 4. dub. 12. q. 1. ar. II.* dicit generaliter pueros Ecclesiae legibus non obligari ante annum duodecimum. Cõformiter

per loqui videtur *Valentia tr. 4. d. 7. q. 9. p. 4.*

19. **QUAERO.** *Vtram qui mandat, vel consulit aliquem percuti, vel vulnerari, teneatur de damno inde secuto?* Resp. teneri, si efficax fuit mandatum aut consilium, ita ut ex vi illius alter ad malefaciendum inductus fuerit.

Sed quid si ante executionem, mandatum vel consilium revocarit? Resp. communis sententia tenet, si revocatio mandati innotescat illi cui mandabatur, jam mandantem non teneri de damno, licet alter progrediatur, quia tollit causam. Quantum autem ad consilium, plerique opinantur non esse eandem rationem atque mandati: Unde si machinanti malum occultam nocendi rationem aperuisti, ostendens id esse è honore ejus, vel utilitate, ut se hac ratione vindicet, &c. dicunt non sufficere quod revoces ostendendo rem esse illicitam, & contra suadeas: sed necessarium esse ut persuadeas: quia quamdiu ratio & via consilii quod

H

dedi-

dediti, eum mo vet, censeris influent
moraliter ad actum damnosum, qu
inde alteri obvenit. Altera tamen sen
rentia non est improbabilis, sufficit
scilicet quod consilium quantum
re est, revoces, & contrarium suades
licet non persuadeas; Nec ponit d
stinctionem inter mandantem & coo
sulentem. Ratio esse potest, quia qu
do quis fecit quod potest, ut con
siliu quod dedit, evertat, & ostend
esse iniquum, & non sequendum; ne
videtur alter tam ejus consilio move
ri, quam suâ malitiâ. Ita tenet Pet. Na
varr. l. 3. c. 4. n. 27. citans Io. Medina
Idem docet Salonijs q. 62. art. 7.

20. *QUAERO. An rustici qui passim
spoliantur à militibus transeuntibus, et
verberantur, mutilantur, possint
sicut in milites similiter agere, eos in
vis expectando, ex equis exturbando
liando, verberibus afficiendo, mutilan
do? etiamsi non sint milites illi de num
ro illorū à quibus spoliati sunt & lesi,
modo sint de eadem cohorte aut legione
& sub iisdem Tribunis militent* Cal

est quotidianus in his bellis, ubi milites mira iniustitia divexant agriculas non hostiles, sed suos, vel neutrales; unde & illi non ducunt conscientia, si milites à turma separatos possint aggredi, etiam quoslibet.

1. Non esse hic laxandas habenas, consilium dando pro simili ultione, vel dāni satisfactione, privatā auctoritate quæsitā; immò potius à similib. eos dehortari oportet, quia periculosa plenū opus aleæ est, & facile exceditur moderamen inculparæ tutelæ.

2. Probabiliter post factum eos posse excusari à restitutione & peccato, quia cum nullam sperant à Ducibus militum, vel à Principibus suis, iustitiæ hac in re administrationem, vel compensam & satisfactionem damnorum, ipsi illā videntur posse quærere quodam naturali defensionis jure. Nec refert, quod non sint iidem numero milites, quos aggrediuntur, qui eos spoliarunt & divexarunt, quia censentur quid unum cum aliis, quando sunt ejusdem cohortis vel legio-

nis. Unde dum Duces vel Officia-
 ris, tota cohors cēseri potest obnoxia.
 Sic enim & ipsi milites, si ab aliquibus
 de aliqua urbe damnum passi sunt, in
 cives omnes illius communitatis in-
 surgere se jure posse putant, vel detur-
 nando, vel spoliando, vel damna repe-
 tendo. Sic ergo & ipsi corpus unum
 politicum efficiunt, cui morali quadi-
 ratione imputantur hæc damna. Est
 aliquid hic non ab simile *Reprasalia*
 per quæ agitur in cives quoslibet ali-
 cujus cōmunitatis, licet innocui sint
 & nullum læserint hi in particulatim.
 Hoc tamen differentia est in nostro
 casu, quod *Reprasalia* indicantur au-
 ctoritate publicâ; hi autem in milite
 istos agere videantur auctoritate pri-
 vatâ, quia satisfactionem nullatenus
 sperant alia via.

CAPUT VI.

Resolutiones circa VI. Decalogi

Præceptum.

I. **Q**VAERO. De quibus sint inter-
 gandi pœnitentes circa hoc.

ceptum